

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет стоматології та фармації
Кафедра загальної та клінічної фармакології**

Силабус навчальної дисципліни

ФАРМАКОЛОГІЯ

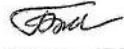
**Рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти
Спеціальність**

**Другий (магістерський)
Магістр
222 Медицина**

Викладачі	Д.мед.наук, професор Пекліна Г.П.
Профайл викладачів	ORCID: 0000-0002-5102-2539
Контактний тел.	0503908002
E-mail:	
Сторінка курсу у Moodle	moodle.mgu.edu.ua
Консультації	Двічі на тиждень у каб. 304

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри загальної та клінічної фармакології

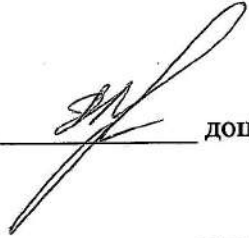
Протокол № 1 від « 30 » 2021 р.

Завідувачка кафедри загальної та клінічної фармакології проф. Пекліна Г.П.

Перевірено:

Гарант освітньо-професійної програми доц. Купріянова Л.С.

Перевірено:

Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Погоджено:

Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Фармакологія - Предметним напрямком програми є вивчення змін, які відбуваються в організмі людини під впливом лікарських засобів (фармако динаміка), та перетворення лікарських засобів в організмі людини від моменту потрапляння до моменту виведення (фармакокінетика). Програма орієнтована на здобуття особою теоретичних знань та формування практичних навичок та вмінь, достатніх розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити. Фармакологія як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами латинської мови, етики, філософії, екології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, біофізики, анатомії людини, фізіології, патологічної фізіології, мікробіології та інтегрується з цими дисциплінами. Знання цих дисциплін допомагає в розумінні фармакокінетичних та фармако динамічних особливостей лікарських засобів

Постреквізити. Фармакологія закладає основи для вивчення клінічної фармакології і фармакотерапії та формування умінь застосовувати знання з фармакології в процесі подальшого вивчення усіх клінічних дисциплін і в майбутній професійній діяльності.

2. Мета та цілі курсу

Метою вивчення фармакології є формування у здобувачів освіти теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо основних принципів обґрунтування раціонального і безпечного для здоров'я людини застосування лікарських засобів з метою лікування і профілактики захворювань, що дасть змогу в майбутньому виконувати свої професійні обов'язки - раціональний вибір лікарського засобу, складання схем фармакотерапії, моніторинг ефективності та безпеки фармакотерапії, прогнозування і попередження побічних реакцій лікарських засобів.

3. Формат курсу

Для засвоєння студентами курсу використовуються такі форми як інтерактивні заняття, рольові ігри та дискусії. Застосовуються програми 200т. МісгозоЙ Театз для забезпечення навчання на відстані.

4. Результати навчання

Компетентності

Інтегральні	Результати навчання 8
<p>Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані завдання та критично осмислювати і вирішувати практичні проблеми у галузі управління та адміністрування та на межі предметних галузей із застосуванням положень, теорій і методів фундаментальних, соціально-економічних наук та маркетингових стратегій, що передбачає впровадження дослідницької та/або інноваційної діяльності, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; приймати рішення у складних непередбачуваних умовах, що потребують інтеграції знань, застосування новітніх підходів та прогнозування; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість по фаховій та</p>	<p>Визначати групову належність лікарських засобів згідно сучасних класифікацій та надавати фармакологічну характеристику лікарським засобам (групову належність, механізм дії, фармакологічні ефекти (головні, побічні), показання та протипоказання до застосування).</p>
нефахової аудиторії.	
	<p>Визначати в залежності від особливостей фармакокінетики лікарських засобів кратність прийому лікарського засобу, його добову, курсову дози у пацієнтів різного віку відповідно до супутніх захворювань та застосування інших лікарських препаратів.</p>
	<p>Обґрунтовано обирати адекватну лікарську форму відповідно до діагнозу та стану хворого, шлях введення, виписувати та аналізувати рецепти на лікарські препарати у різних лікарських формах відповідно до</p>

	сучасного законодавства України, заповнювати рецептурні бланки.
	Оцінювати співвідношення користь/ризик при застосування лікарських засобів та виносити судження про можливість виникнення побічних реакцій лікарських засобів з метою їх запобігання. Прогнозувати наслідки взаємодії лікарських засобів при їх комбінованому введенні, лікарських засобів та компонентів їжі, лікарських засобів та алкоголю.
	Визначати прояви можливих побічних реакцій лікарських засобів, симптоми передозування сильнодіючими та отруйними лікарськими засобами, методи їх попередження та принципи лікування.
	Створювати алгоритм допомоги пацієнтам при гострому отруєнні лікарськими засобами та деякими отруйними речовинами із застосуванням антидотів у кожному конкретному випадку.
	1 Проводити аналіз фармакологічної інформації у сучасних довідниках, наукових та фахових періодичних виданнях, в т. ч. англомовних.

5.Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	Семинарські заняття	самостійна робота
К-сть годин	32	60	106

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2022	6-7	222 «Медицина»	3	Н

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують теми та питання курсу, основну літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання. Застосовуються програми 200т, Місгозой Театз для забезпечення навчання на відстані.

8. Політики курсу

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне долучення студентів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє оволодінню ними професійними компетентностями з курсу фармакології. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку від можливої максимальної кількості балів.

Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин, які визначаються деканатом.

Від студента очікується:

- регулярне відвідування занять (відвідування контрольних заходів є обов'язковим);
- явка на заняття без запізнення;
- систематичне засвоєння навчального матеріалу;
- активна робота під час практичних та семінарських занять, участь в обговоренні дискусійних питань.
- своєчасне звітування про результати самостійної та індивідуальної роботи
- відпрацювання пропущених семінарських та практичних занять.

Студенти, що претендують на врахування їх особливих навчальних потреб, повинні заздалегідь повідомити про це секретаря навчального відділу . надавши відповідну медичну документацію.

н

9. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези 1	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Тиж. 1. 2 акад. год.	<p>МОДУЛЬ 1. Лікарська рецептура. Загальна фармакологія. Фармакологія засобів, що впливають на нервову систему. Хіміотерапевтичні лікарські засоби</p> <p>Тема 1: Історія розвитку фармакології. Загальна фармакологія. Фармакокінетика. Фармакодинаміка. Біотрансформація. взаємодія ліків.</p>	Лекція 200т	Презентація Література	Базова Допоміжна		1-2 тиждень

Тиж.1 2 акад. год.	Тема 2. Закон України «Про лікарські засоби». Ведення в лікарську рецептуру. Тверді лікарські форми. М'які лікарські форми. Недозовані лікарські форми	Практичне заняття /.оот	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів	

Тиж.2 2 акад. год.	Тема 3. Рідкі лікарські форми. Розчини для внутрішнього і зовнішнього використання і для ін'єкцій. Аерозолі. Настояї та відвари, настойки, екстракти, суспензії, мікстури	Практичне заняття /.оот	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів	

<p>Тиж.3 2 акад. год.</p>	<p style="text-align: center;"><i>4</i> <i>я</i></p> <p>Тема 4. Лікарські засоби, що впливають на передачу збудження в холінергічних синапсах. Холіноміетики. антихолінестеразні засоби, реактиватори холінестерази. Токсикологія нікотину та шляхи боротьби з тютюнопалінням.</p>	<p>Лекція 2.00т</p>	<p>Презентація Література</p>	<p>Базова Допоміжна</p>		<p>3-4 тиждень</p>
<p>Тиж.3 2 акад. год.</p>	<p>Тема 5. Лікарські засоби, що впливають на передачу збудження в холінергічних синапсах. М-. Н-холіноблокатори.</p>	<p>Практичне заняття 2.00т</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів</p>	

<p>Тиж.4 2 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Лікарські засоби, що впливають на передачу збудження в адренергічних синапсах. Адреноміетики. Симпатоміетики.</p>	<p>Практичне заняття 2.00ггі</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів</p>	

<p>Тиж. 7 2 акад. год.</p>	<p><i>Тема 10.</i> Фармакологія наркотичних і ненаркотичних анальгетиків. Лікарські засоби, що призводять до виникнення залежності, нарко- та токсикоманії. Соціальне значення. Заходи боротьби.</p>	<p>Лекція <i>7.00т</i></p>	<p>Презентація Література</p>	<p>Базова Допоміжна</p>		<p>7-8 ! тиждень</p>
<p>Тиж. 7 2 акад. год.</p>	<p><i>Тема 11.</i> Фармакологія нестероїдних протизапальних засобів.</p>	<p>Практичне заняття 200т</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів</p>	
<p>Тиж.8 2 акад. год</p>	<p><i>Тема 12.</i> Нейролептики, транквілізатори, седативні засоби.</p>	<p>Практичне заняття 700т</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування</p>	
	<p><i>Тема 13.</i> Психостимулятори. Аналептики. Антидепресанти. Препарати для лікування маній. Фармакологія і токсикологія солей літію. Адаптогени.</p>	<p>Практичне заняття 200т</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>рсцсп і їв метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної»</p>	

аптеки, виписування
рецептів

Тиж. 9
2 акад.
год.

Тема 14. Ноотропи. Препарати для лікування порушень мозкового кровообігу. Фармакологія церебропротекторів. Лікарські засоби для лікування мігрені

Лекція
7.0 год

Презентація
Література

Базова
Допоміжна

9-10
тиждень

Тиж. 9
2 акад.
год.

Тема 15. Антисептичні та дезінфікуючі засоби.

Практичне
заняття
2.0 год

реферат

Базова
Допоміжна

метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів

Тиж. 10 2 акад. год	<i>Тема 16.</i> Загальні принципи хіміотерапії. Фторхінолони. сульфаніламід, похідні нітрофурану та 8-оксихіноліну	Практичне заняття 200т	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів
--	--	---------------------------	---------	-----------------------------------	---

Тиж.11 2 акад. год.	<i>Тема 17.</i> Антибіотики: Р-лактамі. макроліди. азаліди. тіенами. карбапенеми. аміноглікозиди.	Лекція 200т	Презентація Література	Базова Допоміжна		11-12 тиждень
Тиж.11 2 акад. год.	<i>Тема 18.</i> Антибіотики: хлорамфеніколи, тетрацикліни, лінкозаміди. рифампіцини. полієни. Протівірусні засоби. Протигрибкові лікарські засоби.	Практичне заняття 200т	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів	
Тиж.12 2 акад. год.	<i>Тема 19.</i> Протиглісні, портималарійні. протипротозойні. Протитуберкульозні засоби. Протипухлинні засоби. Радіопротектори.	Практичне заняття 200т	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів	

Тиж. 13 2 акад. год.	<p>МОДУЛЬ 2. Фармакологія засобів, що впливають на функцію виконавчих органів і систем та обмін речовин. Принципи лікування гострих отруєнь</p> <p><i>Тема 20.</i> Кардіотонічні лікарські засоби. Серцеві глікозиди. Протиаритмічні засоби.</p>	Лекція 7.00т	Презентація Література	Базова Допоміжна		13-14 тиждень
	<p><i>Тема 21.</i> Лікарські засоби, що використовуються для лікування ішемічної хвороби серця. Протисклеротичні засоби. Ангіопротектори.</p>	Практичне заняття 2.00т	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів	

Тиж. 13
2 акад.
год.

<p><i>Тема 22.</i> Гіпо- і гіпертензивні засоби.</p>	<p>Практичне заняття 200т</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів</p>		
<p>Тиж. 14 2 акад. год.</p>	<p><i>Тема 23.</i> Сечогінні та урикозуричні засоби. Засоби, що регулюють тонус міометрію. Простагландини. їх застосування в медицині.</p>	<p>Практичне заняття 200іп</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів</p>	

Тиж. 15 2 акад. год.	<p><i>Тема 24.</i> Засоби, що впливають на функцію органів дихання (відхаркуючі, протикашльові, бронхолітики. засоби при набряку легень).</p>	<p>Лекція 7.00т</p>	<p>Презентація Література</p>	<p>Базова Допоміжна</p>		<p>15-16 тиждень</p>
Тиж. 16 2 акад. год.	<p><i>Тема 25.</i> Засоби що впливають на секреторну функцію ШКТ.</p>	<p>Практичне заняття 2.00т</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів</p>	
Тиж. 17 2 акад. год	<p><i>Тема 26.</i> Засоби що впливають на моторику ІТГКТ Препарати для пікування і профілактики дісбактеріозу. Пробиотики. Пребіотики.</p>	<p>Лекція 2.00т</p>	<p>Презентація Література</p>	<p>Базова Допоміжна</p>		
Тиж. 18 2 акад. год	<p><i>Тема 27.</i> Протиалергічні та імунотропні лікарські засоби.</p>	<p>Практичне заняття 2.00т</p>	<p>реферат</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами</p>	<p>17-18 тиждень</p>

	1				«навчальної» аптеки, виписування рецептів	
Тиж. 19 2 акад.год	Тема 28. Гормонопрепарати гіпофіза. щитовидної та паращитовидної залози. Інсулін. Синтетичні протидіабетичні засоби.	Лекція 2.00т	Презентація Література	Базова Допоміжна		
Тиж. 20 2 акад. год	Тема 29. Гормонопрепарати наднирників. статевих гормонів. Лнаболічні засоби. Препарати для лікування і профілактики остеопорозу. Гормональні засоби для контрацепції.	Практичне заняття /,00ш	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів	19-20 тиждень
Тиж. 21 2 акад.год	Тема 30. Засоби, що діють на зсідання крові. Флеботропні (венотропні) лікарські засоби.	Лекція 2.00т	Презентація Література	Базова Допоміжна		
Тиж. 22 2 акад. год	Тема 31. Засоби, що впливають на гемопоез. Фармакологія вітамінних лікарських засобів. Ретиноїди. фармакологічні особливості. Показання до застосування Антивітаміни. Фармакологія ферментних лікарських засобів, інгібіторів ферментів та амінокислот	Практичне заняття 2.00т	реферат	Базова Допоміжна	метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки, виписування рецептів	21-22 тиждень

<p>Тиж. 23 2 акад. год</p>	<p><i>Тема 32.</i> Принципи лікування гострих отруень. Фармакологія антидотних засобів. Препарати для парентерального харчування. Плазмозамінники. Препарати металів</p>	<p>Практичне заняття 200іп</p>	<p>Презентація Література</p>	<p>Базова Допоміжна</p>	<p>метод фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, робота з препаратами «навчальної» аптеки. виписування рецептів</p>	<p>23 тиждень</p>
--	--	------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	--	--------------------------

10. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання складових поточного контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін, балів

Складові поточного контролю результатів навчальної діяльності студентів	Форма підсумкового контролю						
	екзамен			дистанційний екзамен	залік		
	за формами навчання				за формами навчання		
	денна	заочна	дистанційна	дистанційна	денна	заочна	дистанційна
	поточний контроль						
Знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях	30	20	іноз. мова - 10	—	60	40	іноз. мова - 20
Знання, уміння та навички, продемонстровані на заняттях у дистанційному режимі	—	—	30	70	—	—	100 (іноземна мова 80)
Виконання контрольних (модульних) робіт	10	5	10	—	20	10	—
Виконання і захист підсумкових контрольних робіт	—	—	—	30	—	—	—
Виконання і захист завдань самостійної роботи	10	25	за рішенням кафедри	за рішенням кафедри	20	50	за рішенням кафедри

	додаткові бали		
Науково-дослідна діяльність студента	10-50	10-50	10-50
	підсумковий контроль		
	50	-	-
УСЬОГО	100	100	100

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ**

<i>Денна форма навчання</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові			
<i>Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях</i>			
1.1.1 Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	30
<i>Виконання модульних завдань</i>			
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	10 за 1-й модуль 10 за 2-й модуль 10+10 = 20
<i>Виконання завдань для самостійного опрацювання</i>			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань) що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять з ІКР, перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Разом балів за обов'язкові види РС			60
II. Вибіркові			
<i>Виконання індивідуальних завдань</i>			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій.	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10

2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР. наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за вибіркові види РС			15
Всього балів за РС			100

Оцінювання досягнень студента протягом вивчення курсу здійснюється за 1 00-бальною шкалою. Кількість балів, що у підсумку отримує студент складається з наступних складових:

- 1) письмова підготовка до практичного заняття (семінару) - від 4 до 5 балів за кожний семінар;
- 2) усна відповідь на питання практичного заняття (семінару) - від 4 до 5 балів за кожний семінар;
- 3) участь у дискусії на практичному занятті (семінарі) - від 4 до 5 балів за кожний семінар;
- 4) підготовка доповіді, есе або презентації - від 5 до 10 балів;
- 5) написання наукових тез. виступ з докладом - від 10 до 15 балів

Якщо студент набрав від 75 до 100 балів він отримує оцінку за курс «автоматом». Студенти, які не набрали таку кількість балів здають іспит. В іспит входять питання за усіма 7 темами курсу, які поділені на екзаменаційні білети по 2 питання у кожному. За кожен правильну відповідь за кожним питанням білету студент отримує до 50 балів.

Підсумковий модульний контроль

МОДУЛЬ 1:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному практичному занятті **120=28 x 4+8 (ІСРС)**

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: **74=28 x 2,5+4 (ІСРС)**

МОДУЛЬ 2:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному практичному занятті **120=28 x 4+8 (ІСРС)**

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: **74=28 x 2,5+4 (ІСРС)**

Оцінювання індивідуальної роботи студента: кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 8 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 8 балів: «4» - в 6 балів;

«3» - в 4 бали;

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль) - становить 200 балів

Іспит/Залік(50 балів)

Якщо студент набрав від 75 до 100 балів він отримує оцінку за курс «автоматом». Студенти, які не набрали таку кількість балів здають іспит. В іспит входять питання за усіма 7 темами курсу, які поділені на екзаменаційні білети по 2 питання у кожному. **За** кожен правильну відповідь за кожним питанням білету студент отримує до 50 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЕСТ8

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81•	С		зараховано
64-73	Б	задовільно	
60-63	Е		
35-59	РХ	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	Р	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендована література

Базова

1. Фармакологія. Підручник для студентів медичних факультетів / І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, Л. І. Казак [та ін.] - Вінниця. Нова книга. 2017. - 784 с.
2. Фармакологія: ученик для студентів вищих навчальних закладів: переклад з української мови / І. С. Чекман, Н. А. Горчакова, Л. І. Казак [и др.]; під ред. проф. І.С. Чекмана. - Вінниця: Нова Книга. 2013. - 792 с.
3. [ВІСНИК НАУКОВОЇ РАБОТИ](#); [eLibrary](#); [V. Vobugou T. Peuuyasipya O. UPYPCSP V Kykiupk-Uipigaia](#) : GChua Kpuia. 2015. - 520 p.——
4. Фармакологія в допомогу студенту, провізору і лікарю : навчальний посібник / С. М. Дроговоз, С. Ю. Штриголь, Е. Г. Ідекіна. - Х.: Титул. 2018.- 640 с.
5. Ермоленко Т. И., Киричек Л. Т. Врачебная рецептура: учеб. пособие для студентов мед. и фарм. учеб. заведений III-IV уровней аккредитации. - 2-е изд., доп. и перераб. - Х. : ТОВ «Планета-принт». 2017. - 136с.
6. Фармакологія. Курс лекцій. / за ред. проф. Н.І. Волошук. - Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД». 2016. - 512 с.
7. Скакун М.П., Посохова К.А. Основи фармакології з рецептурою : підручник. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. - 608 с.
8. Основи лікарської рецептури : навч. посібник / за ред. К. А. Посохової, О. М. Олещук. - Тернопіль: ТДМУ. - 2015. - 92 с.

9. Медична рецептура: Навчальний посібник Т. О. Дев'яткіна, Е. Г. Колот, Р.В.Луценко. - 2013. - 104 с.
10. Фармакологія. Підручник / К. А. Посохова, М. П. Скакун - Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. - 740 с.
11. Лікарська рецептура / Л. Т. Киричок [та ін.] - Харків: Гриф. 2003. - 224 с.

Допоміжна

1. Нековаль І.В., Казанюк Т.В. Фармакологія. - Київ : Медицина. 2018. - 555 с.
2. Харкевич Д. А. Фармакологія. - Москва: ГЗОТОР-МЕДИА. 2017. - 750с.
3. Фармакологія - Сію!: Підручник / за ред.. (И М. Дроговоз. - Харків : Тітул. 2018. - 232 с.
4. Фармакологія - Сію! (Фармакологія. Логика.): учебник для вузов / Под ред. С. М. Дроговоз. - Харьков: СИМ. 2016. - 236 с.
5. Дроговоз С.М. Фармакологія на долонях. - Харків, 2018. - 112 с.
6. Фармакологія в рисунках і схемах / В.В. Годован : за ред.. В.Й. Кресюна. - Вінниця : Нова книга. 2019. - 464 с.
7. Фармакологія в рисунках и схемах / В.В. Годован; под ред. В.Ф. Кресюна. - Винница : Нова книга. 2017.-464 с.
8. Фармакологія. Навчально-методичний посібник для самопідготовки студентів до Сдиного державного кваліфікаційного іспиту. - Вінниця : ТОВ «Твори», 2019. - 166 с.
9. Лук'янчук В. Д. Механізми дії лікарських засобів. - Луганськ ^010 - РО с
10. Дроговоз С.М., Гудзенко А.П., Бутко Я.А. Побочное действие лекарств: учебник-справочник. - Х.: «СИМ». 2010. - 480 с.
11. Нил М. Дж. Наглядная фармакология - М. : ГОЕТАР МЕДИЦИНА. 1999. - 104 с.
12. Справочник по антимикробной терапии / Под. ред. Р.С. Козлова, А.В. Дехнича. - Смоленск, 2010 - 416 с.
13. Зозуля І.С., Мартинюк В.Ю., Майструк О.Аі Нейропротектори, ноотропи, нейрометиболіти в інтенсивній терапії уражень нервової системи- Київ: Інтермед, 2005. - С. 7-21; 26-127.
14. Галенко-Ярошевский П. А., Чекман И. С, Юрчакова Н. А. Очерки фармакологических

средств метаболической терапии. - М: Медицина, 2001. - 239 с.

15. Головенко Н. Я. Кравченко И. А. Биохимическая фармакология препаратов. - Одесса: Экология, 2007. - 360 с.

16. Кресюн В. И., Бажора Ю. И. Фармакокинетические основы взаимодействия организма и лекарств. - Одесса: Одесский медуниверситет. 2007. - 163 с.

17. РНгагасоюу - Сію! : ТехіБоок // ЕсПіесІ Бу 8.М. 0го£0УО2. - КБагкіу. 2016.-192 р.

18. Рпаігпасоюу аі уоиг раітз: гегегепсе Боок / ОГО\$ОУО2 З.М.. Киїзепко Т.А. - Кпагкіу: КрбаІІ. 2016. - 80 р.

19. Вазіс & Сііпісаі РБагтасоюеу / Вегіхат С. Каігип\$, 8изап В. Мазіегь. Аптопу і. ТЕСУОГ. - МсСга\у НІН Бап\$е - Р. 1245

20. Бірріпсой'5 Шизігаіесі КЕУІЕУУЗ: Рпагтасоюу / КлсНарс! А. Наїлеу. Рате Іа С. СБатре. - УУокеі-5 КІи\\ег - 2015. - 680р.

21. Вегігат О. Каігипц. Ва5Іс апсі СНпісаІ Рпагтасоюу. - 2001

22. Оосіоуап У.У. РБагтасоюу іп рісшгез апсі зсБетз. - Осіезза : ТЪе Осіезза Иаііопаі Месіісаі Упіуегзііу, 2011.-272 р.

23. РБаптіасоюу: ІехЮоок /1). А. КБагкеуіісБ. - М. : ГОЗТАР-Медиа. 2017. - 686 р.

24. Месіісаі рБаппасоюу / К.І) Тгіраіі. - .Іаурее ВгоіБегз Месіісаі РііВлізпегз (Р) ЇЛО - Р. 940